

Postanowienie z dnia 7 lipca 1994 r.
III PO 5/94

Niedopuszczalny jest spór kompetencyjny w rozumieniu art. 190-195 k.p.a. pomiędzy Naczelnym Sędem Administracyjnym a organizacją społeczną nie powołaną z mocy prawa do załatwiania spraw indywidualnych, rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnych.

Przewodniczący Sędzia SN: Walery Masewicz, Sędziowie SN: Antoni Filcek (sprawozdawca), Jerzy Kwaśniewski, przedstawiciel Ministra Sprawiedliwości: Genowefa Glińska, przedstawiciel Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej: Aleksander Tulczyński,

Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym, z udziałem prokuratora Waldemara Grudzieckiego, po rozpoznaniu w dniu 7 lipca 1994 r. na posiedzeniu jawnym sprawy z wniosku Michała J. o rozstrzygnięcie sporu kompetencyjnego między Polskim Towarzystwem Psychiatrycznym a Naczelnym Sędem Administracyjnym o właściwość organu uprawnionego do uchylecia "decyzji" Oddziału Ł. Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego w przedmiocie oceny psychiatrycznej wnioskodawcy,

p o s t a n a w i ł:

wniosek odrzucić.

U z a s a d n i e n i e

Michał J. pismem z dnia 30 listopada 1993 r. skierowanym do Prezesa Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego wniósł o przeprowadzenie postępowania administracyjnego w przedmiocie bezprawnego wydania przez Komisję Ekspertów powołaną w ramach Ł. Oddziału Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego opinii o stanie zdrowia psychicznego wnioskodawcy bez jego zbadania, w której dopatrzył się on cech "decyzji". Opinia ta - jak podał wnioskodawca - była wykorzystywana przeciwko niemu w postępowaniu sądowym.

W odpowiedzi na powyższe pismo Prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego pismem z dnia 8 grudnia 1993 r. zawiadomił Michała J., że Polskie Towarzystwo Psychiatryczne nie może podejmować w sprawie działań w trybie postępowania administracyjnego, jakich się on domaga. Zgodnie ze statutem Towarzystwa może ono wydawać orzeczenia w sprawach dotyczących psychiatrii i ochrony zdrowia psychicznego. Jest również zgodne z wymienionym statutem powoływanie przez zarząd główny, zarządy oddziałów i sekcji Towarzystwa komisji dla wydania opinii w określonych sprawach. Jeżeli za

kwestionowanš opinię sporzšdzonš przez komisję powołańš przez Zarzšd Oddziału

Ł. Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego wydano dla postępowania sšdowego,

to moŹe być ona w tym postępowaniu podważana.

Po otrzymaniu wskazanego pisma Prezesa Zarzšdu Głównego Polskiego

Towarzystwa Psychiatrycznego Michał J. dnia 25 marca 1994 r. wystšpił do Naczelnego Sšdu Administracyjnego w Warszawie z wnioskiem o:

1) wypowiedzenie się na temat objęcia kontrolš tegoŹ Sšdu wspomnianej

wyŹej decyzji Oddziału Ł. Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego sporzšdzonej w

postaci orzeczenia psychiatrycznego, wydanego z naruszeniem prawa, tj. bez

zbadań osoby, której orzeczenie to dotyczy, a to wobec otrzymanych wyjaŹnień

Prezesa Zarzšdu Głównego tego Towarzystwa, z których wynikało, Źe jego działalnoŹć nie podlega jurysdykcji administracyjnej;

2) ewentualne wskazanie organu władnego do zdelegalizowania tego typu

bezprawnej decyzji.

W odpowiedzi na to pismo Biuro Prezydialne Naczelnego Sšdu Administracyjnego w Warszawie pismem z dnia 16 maja 1994 r. podpisanym przez

starszego inspektora do spraw skarg poinformowało Michała J., Źe Naczelny Sšd

Administracyjny nie udziela porad prawnych, natomiast opinie prawne formułuje

jedynie w swoich orzeczeniach w zwišzku z konkretnš sprawš toczšcš się przed

tym Sšdem w trybie przewidzianym w przepisach działu VI k.p.a., wobec czego nie

moŹe zająć stanowiska w kwestiach podnoszonych w piŹmie Michała J.

Na tle powyŹszego stanu faktycznego Michał J. z powołańiem się na art. 192

k.p.a. wystšpił z wnioskiem do Pierwszego Prezesa Sšdu NajwyŹszego o rozstrzygnięcie przez Kolegium Kompetencyjne przy Sšdzie NajwyŹszym sporu

w zakresie stwierdzenia organu władciwego do uchylenia bezprawnej decyzji Oddziału

Ł. Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego, powiętej z naruszeniem prawa bez

osobistego zbadania wnioskodawcy, będszej dowodem z dokumentu w sprawie cywilnej i karnej.

Kolegium Kompetencyjne przy Sšdzie NajwyŹszym zwaŹyło, co następuje:

W Źwietle art. 190 § 1 w zw. z art. 1 § 1 pkt 2 k.p.a. Kolegium Kompetencyjne

rozstrzyga spory o władciwoŹć między organami administracji państwowej lub

organami samorzšdu terytorialnego a sšdami i to zarówno spory pozytywne, gdy

zainteresowany organ administracji państwowej lub organ samorzšdu terytorialnego

oraz sąd uznaję się równocześnie za właściwe do załatwienia sprawy (art. 192 § 1 pkt 1 k.p.a.), jak też spory negatywne, gdy zarówno organ administracji państwowej lub organ samorządu terytorialnego, jak i sąd uznaję się w sprawie za niewłaściwe (art. 192 § 1 pkt 2 k.p.a.). Po stronie administracyjnej uczestnikiem konfliktu może być również w świetle art. 1 § 2 w związku z art. 5 § 2 pkt 3 k.p.a. organ przedsiębiorstwa państwowego, komunalnej jednostki organizacyjnej, organizacji zawodowej, samorządowej, spółdzielczej i innej organizacji społecznej, gdy jest on powołany z mocy prawa (ustawy, aktu wykonawczego wydanego na podstawie upoważnienia ustawowego) do załatwiania spraw określonych w art. 1 § 1 pkt 1 i 4 k.p.a., zaś po stronie sądowej - każdy sąd państwowy w zakresie swojej kompetencji z wyjątkiem Naczelnego Sądu Administracyjnego, co wynika zarówno z braku użycia w art. 1 § 1 pkt 2 oraz w przepisach działu V k.p.a. dotyczących rozstrzygnięcia sporów o właściwość przez Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym określenia "sąd administracyjny" używanego w tym kodeksie dla oznaczenia NSA (art. 5 § 2 pkt 2), jak też przede wszystkim z istoty stosunku między NSA a organami administracji państwowej w rozumieniu art. 5 § 2 pkt 3 k.p.a. [...].

Żaden ze wskazanych we wniosku podmiotów (Polskie Towarzystwo Psychiatryczne, Naczelny Sąd Administracyjny) nie odpowiada wskazanym wyżej wymogom.

Żaden przepis prawa nie zleca stowarzyszeniu będącemu organizacją społeczną (Polskiemu Towarzystwu Psychiatrycznemu) rozstrzygnięcia w drodze decyzji administracyjnych indywidualnych spraw z zakresu szeroko pojętej administracji. Nie można też uznać opinii lekarskiej o stanie zdrowia za taką decyzję, czego potwierdzeniem są m.in. przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 18 listopada 1983 r. w sprawie chorób zawodowych (Dz. U. Nr 65, poz. 294 ze zm.). Zgodnie z §§ 8 i 10 ust. 1 tegoż rozporządzenia określone nim jednostki organizacyjne służby zdrowia po dokonaniu oceny zdrowia badanego wydają orzeczenie w sprawie choroby zawodowej, na którego podstawie oraz wyników dodatkowego dochodzenia epidemiologicznego właściwy terytorialnie państwowy wojewódzki inspektor sanitarny wydaje decyzję o stwierdzeniu choroby zawodowej lub braku podstaw do jej stwierdzenia.

Z kolei Naczelny Sąd Administracyjny nie wydał żadnego orzeczenia w sprawie wnioskodawcy, a tylko, w związku z treścią jego wniosku, udzielił mu

przytoczonej wyżej informacji. Przede wszystkim jednak, jak wyżej wskazano, Sąd ten nie może być uczestnikiem konfliktu kompetencyjnego objętego przepisami działu V k.p.a.

Kolegium Kompetencyjne może rozpoznawać tylko spory kompetencyjne między określonymi wyżej organami, rozpoznawanie innych sporów przez Kolegium jest niedopuszczalne. Wniosek Michała J. o rozpatrzenie przedstawionego przez niego sporu podlega odrzuceniu (art. 199 § 1 k.p.c. w zw. z art. 195 k.p.a.).

Na marginesie niniejszej sprawy oraz w związku z tym, że w świetle § 9 pkt 5 statutu Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego z dnia 30 marca 1990 r. wy daje ono opinie w sprawach psychiatrii, a nie opinie dotyczące oceny zdrowia określonych osób, Kolegium Kompetencyjne przy Sądzie Najwyższym zauważa, iż jeżeli zdaniem wnioskodawcy działalność organów czy ogniw organizacyjnych tego Towarzystwa narusza przepisy prawa lub statutu, może on powiadomić o tym Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, który jako organ nadzoru nad stowarzyszeniami, o ile podzieli zarzuty wnioskodawcy, może podjąć odpowiednie środki nadzorcze określone w rozdziale 3 ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r, - Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. Nr 20, poz.104 ze zm.). Polskie Towarzystwo Psychiatryczne jest bowiem zarejestrowanym stowarzyszeniem, podlegającym przepisom tej ustawy.

Gdy jednak opinia wydana przez komisję ekspertów powołaną w ramach Ł. Oddziału Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego wykorzystana została w postępowaniu cywilnym lub karnym, to wnioskodawca mógł już kwestionować w tym postępowaniu, a jej ocena należała do sądów orzekających w sprawie.

=====